

μοθεσίαν. Παρ' ἡμῖν ἦτο πολὺ βραδύς ὁ ρυθμὸς τῆς συστάσεως συνεταιρισμῶν. Τοῦτο ἀσφαλῶς ἐτόνωσε τὴν ἰδέαν τῆς ψηφισέως εἰδικῆς νομοθεσίας.

Πλεονέκτημα τῆς υπάρξεως νομοθεσίας εἶναι ὅτι διὰ ταύτης ἀφ' ἐνὸς ἐπιτρέπεται καὶ διευκολύνεται ἡ λειτουργία τῶν συνεταιρισμῶν ὡς εἰδικῆς κατηγορίας ἐπιχειρήσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποφεύγεται ὁ τוניσμός λεπτομερικῶν διαφορῶν μεταξύ διαφόρων τάσεων συνεταιρισμῶν, ὡς ὑπῆρξαν εἰς τὸ παρελθόν εἰς τὴν Γερμανίαν μεταξύ τῶν συνεταιρισμῶν τύπου Raiffeisen καὶ τῶν τοιούτων τύπου Schultze-Delitzsch, πλεόν δὲ τούτου οἱ συνεταιρισμοί, ὡς πρὸς τὰ βασικά των σημεῖα ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας, διέπονται ἀπὸ τοῦς αὐτοῦς κανόνας καὶ ἀκολουθοῦν τὰς αὐτὰς γραμμάς.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ νόμου 602, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει πολλοὶ ἀλλοδαπαὶ νομοθεσίαι, ἰδίᾳ ὁ γερμανικὸς νόμος τοῦ 1867 μὲ τὰς μέχρι τοῦ 1914 ἐπενεχθείσας δύο συμπληρώσεις του, τὴν τοῦ 1889 καὶ τὴν τοῦ 1895, ἀλλὰ κατὰ συνθετικωτέραν κάπως καὶ ὀλιγώτερον περιπτωσιολογικὴν διατύπωσιν.

Ἐλήφθη ἐπίσης ὑπ' ὄψει ὁ αὐστριακὸς νόμος τοῦ 1873 καὶ ἡ κατὰ τὸ 1898 γεινομένη τροποποίησις του καὶ τέλος τὸ κατὰ τὸ 1911 καταρτισθὲν καὶ μὴ ἐψηφισμένον μέχρι τοῦ 1914 σχετικὸν αὐστριακὸν νομοσχέδιον. Ἐσταθμισθησαν ὁμῶς, κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν, καὶ αἱ ἐγχώρια συνθήκαι πρὸς τὰς ὁποίας προσηρόσθησαν αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου.

Ὅφειλομεν νὰ ἀποδώσωμεν φόρον τιμῆς εἰς τὸν νομοθέτην τοῦ νόμου 602, διότι τὸ ἔργον του τοῦτο ἀποτελεῖ νομοθέτημα ἄρτιον, μολοντί κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ψηφισέως του καὶ ἐποχὴν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Συνεργατισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα μικρὰ εἶχε γίνῃ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ καὶ μικρὸς ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδρυμένων καὶ λειτουργούντων συνεταιρισμῶν. Ὅλιγα ἦσαν τότε τὰ πορίσματα καὶ μικρὰ ἦτο ἡ ἑλληνικὴ πείρα περὶ τοῦ θεσμοῦ τούτου. Ὅταν εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν γίνεται λόγος ὅτι ἐλήφθησαν κατὰ τὴν διατύπωσιν του ὑπ' ὄψει αἱ ἐγχώρια συνθήκαι, θὰ πρέπη νὰ σκεφθῶμεν ὅτι αἱ συνθήκαι αὗται ἦσαν αἱ τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς παραγωγῆς καὶ καλλιέργειας, τῶν κυκλοφορούντων κεφαλαίων κ.λ.π. καὶ ὅχι οἰαδήποτε διαπιστώσεις ἐκ τῆς λειτουργίας συνεταιρισμῶν.

Ἡ νομοθεσία ἐξ ἄλλου ἐκάστης ἐποχῆς ἐπηρεάζεται βασικῶς, ὡπως καὶ ἀνω-

τέρως εἶπομεν, ἀπὸ τὰς κατ' αὐτὴν ἐπικρατοῦσας πολιτικὰς καὶ οἰκονομικοκοινωνικὰς ἀντιλήψεις. Ὁ νόμος 602 συνταχθεὶς καὶ ψηφισθεὶς εἰς ἐποχὴν οἰκονομικοῦ φιλελευθερισμοῦ δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἐκφράζη τὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς του. Προβλέπει τοὺς συνεταιρισμοὺς, ὅπως ἄλλως τε δηλοῦται εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, ὡς κατὰ κύριον λόγον ἐπικουρικῶν ὀργανισμῶν τῶν μικρῶν, ἀσθενεστέρων ἐπιχειρήσεων, δυναμένων κατ' ἐξαιρέσιν μόνον, εἰς τὰς περιπτώσεις συνεταιρισμῶν παραγωγῆς, νὰ μετέχουν τῆς μορφῆς συνήθους μεγάλης ἐπιχειρήσεως. Λόγω τῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων τῆς ἐποχῆς, τῶν οἰκονομικῶς φιλελευθέρων δηλ., ὁ νόμος δὲν πρόβλεπε σημαντικὴν ἀνάμειξιν τοῦ Κράτους εἰς τὰ τῶν συνεταιρισμῶν.

Ὁ νόμος 602 διαιρεῖται εἰς ἑξ κεφάλαια περιλαμβάνοντα διατάξεις ὄχι μόνον ἰδιωτικῶν δικαίων, ἀλλὰ καὶ δημοσίου (διοικητικὰς, φορολογικὰς, καὶ ποινικὰς).

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον περιέχονται αἱ περὶ συστάσεως τοῦ συνεταιρισμοῦ διατάξεις. Τὸ δεύτερον κεφάλαιον περιλαμβάνει τὰς ἐννόμων σχέσεις τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ τῶν ἐταίρων. Εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον ὑπάρχουν αἱ διατάξεις περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ συνεταιρισμοῦ, δηλ. περὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ περὶ τῆς συνελεύσεως τῶν ἐταίρων. Τὸ τέταρτον περιέχει τὰς διατάξεις περὶ διαλύσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως. Εἰς τὸ πέμπτον κεφάλαιον περιλαμβάνονται διατάξεις τινὲς περὶ πτωχεύσεως καὶ εἰς τὸ ἕκτον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον διάφοροι διατάξεις περὶ ποινικῆς καὶ ἀστικῆς εὐθύνης τῶν ὀργάνων τοῦ συνεταιρισμοῦ, περὶ ποινῶν κατὰ τὰν ἀθεμίτως ἀντιδρώντων κατὰ τῶν συνεταιρισμῶν, περὶ ἐνώσεων καὶ συνδέσμων συνεταιρισμῶν, περὶ φορολογικῶν, ταχυδρομικῶν καὶ ἄλλων ἀτελειῶν καὶ διευκολύνσεων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν συνεταιρισμῶν, περὶ εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ προσλήψεως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου περιοδεούντων εἰδικῶν ὑπαλλήλων πρὸς διάδοσιν, ἰδρυσιν καὶ χειρουργῆσιν τῶν συνεταιρισμῶν καὶ ἄλλαι τινὲς διατάξεις.

Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 602 δέχονται τὸν συνεταιρισμὸν, ὅπως καὶ εἶναι, ὡς ἐνώσιν προσώπων, περιλαμβάνουν δὲ τινὰς τῶν βασικῶν συνεταιριστικῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι διέπουν διεθνῶς τὴν λειτουργίαν τῶν συνεταιρισμῶν.

Ὑπενθυμιζομεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶναι :

1. Ἐλευθέρα συμμετοχὴ (ἀνοικτὴ πόρ-